

викрадення дітей 1980 р., ратифікованої Україною у 2006 році, набули неоднозначного трактування та реалізації її положень в Україні.

За період застосування Конвенції, станом на сьогодні, судами України прийнято 12 рішень про повернення дитини до держави постійного місця проживання, з яких 3 виконано добровільно, 1 – примусово, триває виконання у примусовому порядку 7 рішень та 1 мирової угоди про повернення дитини. Також прийнято 18 рішень про відмову у поверненні дитини, триває розгляд 13 справ, досягнуто добровільне вирішення питання (повернення дитини або укладення мирової угоди) у 24 справах.

Аналіз звернень та скарг, які надійшли до Уповноваженого Президента України з прав дитини за період серпень 2011 – квітень 2014 рр. вказує, що основними порушеннями прав дитини є: неврахування думки дитини; нехтування інтересами дитини під час конфліктів між батьками або невиконання законних обов'язків стосовно дитини (несплата аліментів, викрадення дітей тощо); насильство щодо дитини (як в сім'ї, так і поза нею); порушення права дитини на охорону здоров'я та освіти.

Потужною силою у вдосконаленні політики із охорони дитинства та захисту конституційних прав дитини в Україні є Уповноважений Президента з прав дитини, хоча його основною функцією є моніторинг ситуації із дотримання прав дитини в Україні, а не реалізація політики. За оглядом Гельсинської групи з прав людини діяльність Уповноваженого щодо захисту прав дитини знаходиться на початковій стадії і ведеться в неповному обсязі.

Основною проблемою Сімейного та Цивільного законодавства України з огляду питання захисту прав та законних інтересів дитини є слабкий розвиток механізму реалізації задекларованих у них положень. Немає спеціальних органів, які б займалися захистом та реалізацією проблем охорони майнових, трудових та інших прав дитини, порушенням права дітей на захист від жорстокого, брутального поводження, знуцання.

Основними проблемами у сфері охорони здоров'я дітей залишаються відсутність якісного обстеження та надання об'єктивного діагнозу дитині; недоліки щодо матеріально-технічного забезпечення лікувальних закладів, що допомагають дітям-інвалідам тощо.

Існують системні проблеми щодо вирішення справ, що стосуються дітей, у судах. Недостатньо захищені кримінальним законом і майнові права неповнолітніх.

І тому проблема нашої країни в сфері захисту та охорони прав дитини є не відсутність законів, а відсутність механізмів реалізації та виконання на практиці їх положень.

**Натюшина Вікторія Валеріївна,
слухач 5-В курсу ННІЗН НАВС
Науковий керівник: Власенко В.П.,
доцент кафедри теорії держави та
права НАВС, кандидат юридичних
наук**

БЕЗПЕКА ОСОБИ – НАЙВИЩА ЦІННІСТЬ ДЕРЖАВИ

Трансформація суспільних потреб і цінностей, глобалізаційні процеси, інтеграція держав у світове співтовариство, кризові явища, які проявляються у різних сферах сучасного суспільного життя, актуалізують необхідність дослідження проблемних питань безпеки особи, суспільства та держави.

Переконаності у необхідності та важливості забезпечення безпеки особи додає зміст статті третьої Конституції України, де зазначено, що людина, її життя і здоров'я, честь та гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю [1].

Поняття «безпека» сьогодні є складним соціальним явищем, що містить такі аспекти: безпека як внутрішнє самовідчуття людини, безпека як необхідна умова індивідуальної свободи, безпека як умова розвитку соціуму і безпека як стан держави або міжнародного співтовариства держав.

Питання безпеки особи, як слушно стверджується у фаховій літературі, було завжди актуальним, починаючи з того моменту, коли вона почала активно взаємодіяти з природою, опанувавши вогонь та знаряддя праці [3, с. 6]. З часом кількість загроз безпечному існуванню соціуму та окремих індивідів невпинно зростала, що завдячувало як ускладненню суспільних відносин, так і появі та вдосконаленню численних небезпек технологічного характеру. Сучасному ж суспільству властиве стрімке примноження небезпек, що загрожують безпечному існуванню окремих людей та соціуму в цілому.

Сучасна юриспруденція містить наукові положення, що характеризують поняття «безпека особи» як: гарантована конституційними, законодавчими і практичними заходами захищеність і забезпеченість життєво важливих інтересів об'єкта від зовнішніх і внутрішніх загроз; стан захищеності людини, суспільства і держави від зовнішніх і внутрішніх небезпек, який базується на діяльності людей, суспільства, держави, світового співтовариства щодо вивчення, виявлення ідентифікації, попередження та усунення небезпек, мінімізації дії негативних наслідків, здатних наразити на небезпеку фундаментальні цінності антропосоціокультурного середовища, зашкодити стійкому розвитку системи безпеки; стан управління небезпеками та загрозами; органічна система організації державної влади щодо реалізації потреб та інтересів людини, що є фундаментальною основою існування будь-якої системи [2, с. 45].

Таке широке розуміння поняття «безпека особи» відображає і зміст зазначеного явища, що неодмінно потребує врахування під час формування засад державної політики у будь-якій сфері суспільних відносин. Тобто має обов'язково враховуватися фактор безпеки та захищеності особистості. До того ж, у складних умовах сьогодення проблема захисту основоположних прав і свобод людини все більшою мірою переміщується з сфери державно-політичних відносин у соціетальну сферу. Національна держава вже не спроможна ефективно функціонувати в рамках традиційно відведених повноважень, зокрема належним чином забезпечуючи всебічні права і свободи громадян [5].

Для держав, що проголошують себе демократичними та правовими, безпека особи має стати смисловим центром, найважливішою цінністю, що пронизує усі сфери державно-правового розвитку. Тобто безпеку особи можна охарактеризувати як одну з головних цінностей суспільства, що визначає зміст і спрямованість спільної державної та недержавної діяльності.

На сучасному етапі суспільного розвитку проглядається тісний взаємозв'язок і взаємозалежність між державним розвитком та розвитком громадянського суспільства у сфері забезпечення безпеки. Це твердження ще раз підтверджує те, що забезпечення безпеки особи не можна розглядати як виключно напрям діяльності держави. Така діяльність спільна, у ній беруть участь як суб'єкти державної влади, так і суб'єкти, які такою владою не наділені. Звичайно, держава займає окреме місце в безпековій системі, оскільки, по-перше, реалізуючи свої безпосередні функції (у вузькому значенні обов'язки), володіє відповідним статусом – сукупністю, у першу чергу, обов'язків, та, по-друге, відповідними можливостями (правами), що надають достатньо широкі управлінські та регулятивні можливості в цій сфері. Держава є єдиним та, по-суті, унікальним суб'єктом, в потенціалі якого, поряд з економічними, політичними, ідеологічними засобами непрямого опосередкованого впливу, закладені можливості прямого владного впливу на суспільні відносини за допомогою правових засобів [4, с. 49].

Володіючи владно-державними повноваженнями, держава, маючи в своєму арсеналі найбільші можливості впливу на суспільні відносини, потенційно є найнебезпечнішим суб'єктом, але, водночас, і основним стимулятором та організатором покращення умов функціонування суспільства.

Отже, спробуємо узагальнити сутність безпеки особи та визначити роль держави у забезпеченні такої безпеки. Таким чином, все зазначене вище дає підстави вважати, що безпека особи займає високе місце у ціннісній ієрархії суспільства, її сутність, на нашу думку, полягає у забезпеченні захищеності особи від загроз її життю, здоров'ю, правам, свободам та законним інтересам шляхом спільної діяльності громадянського суспільства, держави та світового

співтовариства щодо попередження, виявлення (вивчення), усунення (ліквідації) внутрішніх та зовнішніх загроз, здатних згубно впливати на прогресивний розвиток суспільства та безпеку особи.

Держава як інститут в безпековій сфері відіграє ключову роль. Адже володіючи державновладними повноваженнями та маючи в своєму арсеналі державні інституції, що безпосередньо виконують функції із забезпечення безпеки суспільства та держави, автоматично стає головним суб'єктом по здійсненню контролю, дієвих заходів забезпечення стану в державі, що характеризується безпечним, прогресивним розвитком суспільства, особи та інших об'єктів безпекової сфери. Це покладає на державу особливу відповідальність і висуває найвищі вимоги до якості та ефективності її діяльності.

Список використаних джерел:

1. Конституція України [Електронний ресурс] : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>
2. Міжнародна поліцейська енциклопедія: У 10 т. / Відп. ред. Ю.І. Римаренко, Я.Ю. Тацій, Ю.С. Шемшученко. – К.: Концерн «Видавничий дім «Ін Юре», 2003. Т.1. 1232 с.
3. Мягченко О.П. Безпека життєдіяльності людини та суспільства. // Навч. Посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 384 с.
4. Тихомиров О.О. Забезпечення інформаційної безпеки як функція сучасної держави : моногр. заг. ред. Р.А. Калюжний. – Центр навч.-наук. та наук.-практ. Вид. НА СБ України, 2014. – 196 с.
5. Юрій Древаль. Безпека особистості як фактор сучасних державно-управлінських відносин // Наукові записки Інституту законодавства України. – 2015. – № 1. – С. 123-126

**Несінова С.В., к.ю.н., доц., доцент
кафедри права Дніпропетровського
університету імені Альфреда
Нобеля**

ПРО ДЕЯКІ АСПЕКТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРАВОВОГО ІНСТИТУТУ - ПРАВ ЛЮДИНИ

Результатом наукової систематизації прав людини на основі генераційного підходу з'явилась

концепція трьох поколінь прав людини.

Права першого та другого покоління відносяться до тих, що належать окремо кожному громадянину. Стосовно третього покоління можна зазначити, що ці права розглядаються як спільні права людства, однак питання про зміст прав третього покоління є суперечливим та потребує подальшої розробки науковцями. Щодо виникнення ідеї нового четвертого покоління прав людини, то це є підтвердженням постійного наукового, технічного розвитку людського суспільства. Ці права викликані науково-технічним прогресом, виникли в зв'язку з розвитком науки та втіленням її розробок в життя. Дане покоління прав людини є закономірним етапом розвитку суспільства, пов'язане з віртуальним життям людства та може мати назву «права віртуального простору».

Більшість поглядів науковців зупиняються на виділенні зазначених трьох поколінь прав людини. Але у 1996 р. А. П. Семітко запропонував виділити права четвертого покоління – біологічні [1, С. 730]. Що ж стосується біологічних прав людини, які певні автори, зокрема М. А. Лаврік, А. П. Семітко, пропонують віднести до четвертого покоління прав людини, то вони мають право на існування як окрема категорія, група прав, які можна розглядати як базові, фундаментальні, невід'ємні, невідчужувані права, але які належать кожному за замовчуванням. По іншому їх можна назвати нормативно дозволені можливості поведінки людини.

Біологічні права (від грецького (bios) – життя, (logos) – слово, наука) - це права, які визначаються біологічною структурою організму людини, його біологічними потребами. Однак, не можна говорити, що такі права з'явилися тільки сьогодні, в умовах розвитку генетичних, медикобіологічних експериментів, що ці права притаманні безпосередньо людині нового покоління в